

OBSAH

KAPITOLA I. Právní vědy. Teorie práva	13
Právní vědy speciální a obecné. – Teorie práva a právní filozofie; právní historie; logika v právním myšlení. – Metodologie. Ryzí právní vědy. Sdružené právní vědy.	
KAPITOLA II. Pozitivní objektivní právo	20
§ 1. Pozitivní právo a typy právní kultury	20
Pozitivní právo. – Národní charakter a univerzální základ práva. – Právní makrokomparatistika. Kritéria roztřídění právních řádů. – Hlavní typy právní kultury. Odlišnosti z pohledu ústavněprávní makrokomparatistiky. Jiné právní kultury. – Právní státy a totalitní státy.	
§ 2. Právo v objektivním smyslu (objektivní právo)	27
Objektivní právo. – Normy; význam logiky normativních vět; hledisko de lege lata. – Druhy norem. Právní normy. – Hledisko de lege ferenda; význam právní sociologie. – Právní vědomí. Právo a mravnost.	
KAPITOLA III. Prameny práva	38
§ 1. Pojem a druhy pramenů práva	38
§ 2. Normativní akty (právní předpisy)	39
Legislativní proces. Hlediska klasifikace normativních aktů. Právní síla a prvotnost nebo odvozenost normativních aktů. Vyhlašování normativních aktů. – Zákony, kodexy, novely; prováděcí předpisy. Ústavní zákony, ústava. Extenze legislativy. Extenze exekutivy. Prameny práva ve federacích.	
§ 3. Jiné prameny práva. Common law	50
Obyčejové právo. – Precedenty; soudcovské právo. Common law. Diferenciace v common law; právo USA. Publikace precedentů. Úloha soudů v kontinentálním typu právní kultury. – Normativní smlouvy.	
§ 4. Prameny evropského práva	60
§ 5. Prameny práva České republiky	63
Normativní akty (právní předpisy): Zákonodárné akty (zákony; ústavní zákony; zákonná opatření Senátu). Normativní akty orgánů výkonné	

moci (prováděcí předpisy). Právní předpisy krajů a obcí. Sběrka zákonů; iura novit curia. – Mezinárodní smlouvy v právu ČR. – Ingerence soudní moci. – Recepte práva ČSFR.	
§ 6. Exkurz k interním normativním instrukcím (vnitřní předpisy)	78
KAPITOLA IV. Právní normy	81
§ 1. K pojetí právní normy	81
§ 2. Struktura norem práva	82
Hypotéza, dispozice, sankce. Relativně abstraktní a konkrétní hypotézy a dispozice. Taxativní a demonstrativní hypotézy. Jednoznačné a alternativní hypotézy. Druhy sankcí.	
§ 3. Právní normy a jejich formulace v normativních aktech	87
§ 4. Druhy právních norem	88
Právní normy kogentní a dispozitivní; opravňující a zavazující; obecné a zvláštní.	
§ 5. Časová, prostorová a osobní působnost právní normy	90
Působnost právní normy v čase. Derogační klauzule. Retroaktivita práva a nepravá. Prostorová působnost. Osobní působnost. Imunity.	
KAPITOLA V. Systém práva	95
§ 1. Jednota a členění práva – základní hlediska	95
Jednota práva. – Logicko-systematické členění. Historický aspekt. – Právní odvětví. Právní instituty.	
§ 2. Právo mezinárodní a vnitrostátní	98
§ 3. Právo veřejné a soukromé	100
Právo veřejné a právo soukromé. Metody regulace. Soukromoprávní a veřejnoprávní metody regulace.	
§ 4. Právo hmotné a procesní	104
Právo hmotné a právo procesní. – Interference odvětví soukromého, veřejného, hmotného a procesního práva. – K otázce tzv. mezer v právu. – Common law, equity (exkurz).	
§ 5. Evropské právo primární a sekundární; komunitární a unijní	109
Primární právo. – Sekundární právo. – Smlouva zakládající Ústavu pro Evropu.	

KAPITOLA VI. Subjektivní právo a jeho modalitty	115
§ 1. Subjektivní práva a povinnosti	115
Právo v subjektivním smyslu. Subjektivní práva (oprávnění). Právní povinnosti.	
§ 2. Předmět a výkon subjektivních práv a povinností	117
§ 3. Druhy subjektivních práv. Právní nároky	120
Druhy subjektivních práv. Lidská práva a základní svobody. Práva relativní a absolutní. Právní nároky.	
§ 4. Právní vztahy	124
KAPITOLA VII. Utváření subjektivních práv. Subjekty práva	126
§ 1. Vznik, změna a zánik subjektivních práv a povinností	126
Způsoby utváření subjektivních práv a povinností (právní tituly). Právní skutečnosti, jejich třídění. Právní jednání; právní události; protiprávní jednání; protiprávní stavy.	
§ 2. Subjekty práva	134
Právní subjektivita: způsobilost k právům a povinnostem. Způsobilost k právním nebo protiprávním jednáním. – Druhy subjektů práva a jejich právní způsobilosti.	
KAPITOLA VIII. Aplikace práva orgány veřejné moci	143
§ 1. Procesy uskutečňování a aplikace práva	143
§ 2. Obecně o procesu aplikace právní normy	144
Zjištění skutkového stavu. Dokazování. – Řešení právních otázek. – Rozhodnutí ve věci samé. – Hlavní druhy řízení.	
§ 3. Akty aplikace práva a jejich klasifikace	150
Účinnost, právní moc, vykonatelnost. – Akty konstitutivní. Akty deklaratorní. – Osvědčení. – Jiná hlediska členění.	
§ 4. Činnost orgánů veřejné moci, aplikace práva a spravedlnost	155
KAPITOLA IX. Modality tvorby a realizace norem	158
§ 1. Rozhodovací procesy a metody regulace	158
Rozhodovací procesy; jejich fáze. Stadia přípravy rozhodnutí. Metody regulace. – Procesy uzavřené a otevřené. – Kazuistika.	
§ 2. Kondicionální rozhodování. Subsumce	164
Kondicionální rozhodování; subsumpce. Uzavřené kondicionální procesy. Otevřené kondicionální procesy.	

§ 3. Finální (teleologické) rozhodování	169
Finální rozhodování otevřené. Pravděpodobnostní komponenty rozhodování. Uzavřené finální procesy. – Zvláštnost evropského práva.	
KAPITOLA X. Interpretace práva	175
§ 1. Pojem interpretace práva	175
§ 2. Heuristická, mocenskoorganizační a argumentační funkce interpretace	175
§ 3. Relace primárního a sekundárních objektů interpretace	178
§ 4. Závaznost a významnost interpretačních závěrů	179
§ 5. Metodologické direktivy interpretace	182
Metody jazykového výkladu. Metody logického výkladu. Metody systematického výkladu. Jiné metody a jejich přípustné funkce. Uzavřenost myšlenkových procesů interpretace.	
§ 6. Argumentace v právu	187
KAPITOLA XI. Právní odpovědnost	189
§ 1. Otázky obecné	189
§ 2. Protiprávní jednání (porušení povinnosti)	191
Trvání původní povinnosti. Vznik sekundárních povinností. Jiné právní následky.	
§ 3. Vymezení právní odpovědnosti	195
§ 4. Klasifikace deliktů a právní odpovědnosti	196
Trestný čin. Přestupky a jiné správní delikty. Disciplinární delikt. – Delikt soukromoprávní.	
§ 5. Prvky zaviněného porušení povinnosti a základy právní odpovědnosti	201
Subjekt deliktu. Objektivní stránka deliktu. Subjektivní stránka deliktu.	
§ 6. Odpovědnost objektivní	206
Objektivní odpovědnost absolutní. Objektivní odpovědnost s připuštěným liberačních důvodů.	
KAPITOLA XII. Vztah práva a státu. Právní stát	208
§ 1. Zákonnost, legitimita, právní stát	208
§ 2. Vztah práva a státu	211
Teoretické a metodologické přístupy. – Vázanost platným právem. Otáz-	

ka vázanosti zákonodárného orgánu. – Rule of law. – Vázanost orgánů výkonné moci. – Vázanost soudů. – Postavení člověka a občana. Povaha a význam základních (ústavních) svobod. – Hodnocení pozitivistického přístupu.

§ 3. Demokratický právní stát. Ochrana lidských práv a základních svobod	219
Koncepce demokratické legitimacy. Implikace pojetí lidských práv jako přirozených; rozsah a smysl konsenzu. – Konvergence jusnaturalistického a juspozitivistického řešení. Jusnaturalistické elementy v pozitivně právní úpravě. – Otázky spravedlnosti. – Ústavněprávní ochrana lidských práv; mezinárodněprávní ochrana.	
§ 4. Sociální práva. Demokratický a sociální právní stát	233
§ 5. Antinomie právního státu a totálního (totalitního) státu	237
KAPITOLA XIII. Státoprávní záruky a struktura právního státu	239
§ 1. Teorie dělby moci	239
Smysl a funkce dělby moci. Systém dělby moci. Vzájemná nezávislost mocí. Rovnováha mocí a vzájemné brzdy.	
§ 2. Vztahy moci zákonodárné a moci výkonné	245
Dělba moci a suverénita lidu. – Parlamentarismus. Komponenty dělby moci v parlamentarismu. – Prezidentský systém. – Otázka jednoty moci.	
§ 3. Postavení a úloha soudní moci	252
Odůvodněnost soudcovské nezávislosti. Zajištění soudcovské nezávislosti. – Správní soudnictví. – Interference justice a exekutivy. – Ústavní soudnictví. – Volební soudnictví.	
§ 4. Exkurz o kolektivních právech a tzv. vertikální dělbě moci	260
KAPITOLA XIV. Právní záruky zákonnosti	262
Presumpce správnosti veřejnoprávních aktů. Akty vadné a akty nicotné. Zrušení či změna nezákonných veřejnoprávních aktů. Záruky právní jistoty. – Neplatnost nezákonných soukromoprávních úkonů. Úkony neplatné a úkony nicotné. – Jiné právní záruky. Správní kontrola (dozor, dohled). Specifické druhy dozoru či kontroly. – Rozhodování sporů. – Donucení.	
KAPITOLA XV. Právní axiologie a právní principy	
§ 1. Právní axiologie	274
Hodnoty. Právní axiologie. Konflikty hodnot; jejich řešení.	

§ 2. Spravedlnost	277
Spravedlnost formálně právní. – Spravedlnost komutativní a distributivní. Dvojitá rovnost.	
§ 3. Právní jistota	281
Pojem právní jistoty. Vztah spravedlnosti a právní jistoty. Úloha soudního výkladu.	
§ 4. Právní principy	285
Pojem právních principů. Rozdílnost právních principů a hodnot. Právní principy a ostatní právní normy. Trvání stěžejních principů.	
KAPITOLA XVI. Působení práva ve společnosti	291
§ 1. Právo a společnost	291
§ 2. Justifikace práva a problém jeho legitimacy	292
§ 3. Moc a právo	294
§ 4. Potřeby, zájmy a účely	296
Střet zájmů ve společnosti. Účel v právu.	
§ 5. Záměrnost a spontánnost v působení práva	303
§ 6. Dynamika a stabilita práva	306
§ 7. Kontinuita a diskontinuita vývoje práva	307
§ 8. Efektivnost práva	309
Slovníček latinských výrazů	311
Vybraná literatura	316
Věcný rejstřík	335